Literatuur

Psychologie | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPS-977-154 | €17,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur
Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

Slim Academy

www.SlimAcademy.nl

Join de appgroep van jouw studie!

Wat bied de Whatsappgroep?

- Je kan al je vragen stellen over de studie
- Gebruik maken van exclusieve kortingscodes
- Op de hoogte te blijven van belangrijke updates
- Direct contact leggen met andere studenten uit jouw jaar
- Gratis samenvattingen, oefenvragen en meer!

Join de groep in 3 stappen!

Stap 1: scan de QR code
Stap 2: zoek jouw universteit
Stap 3: zoek je studie en join de groep!

Slim Academy

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **literatuur samenvatting** van het vak **Groepsdynamica**, dat je volgt in blok 2 van het tweede jaar van de bachelor Psychologie aan de Universiteit Leiden. In dit vak leer je groepsverschijnselen analyseren — zoals groepscohesie, (sub)groepsvorming, conformiteit, invloed, leiderschap, gezamenlijke taakverrichting, besluitvorming, en intra- en intergroepsconflicten — vanuit uiteenlopende groepsdynamische theorieën.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact
Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Aan het begin van het blok is nog niet alle vakinformatie beschikbaar, daarom vullen wij de samenvatting zo snel mogelijk aan zodra onze auteurs de nieuwe lesstof hebben ontvangen. Zo blijft de inhoud actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: vanaf **9 november 2026** is de volledige samenvatting **digitaal** beschikbaar in de app.

Later in het blok verzenden we de **papieren samenvatting**. Deze wordt op **24 november 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 7**. In het onderstaande overzicht zie je welke stof is opgenomen.

De verplichte literatuur komt uit het boek *Group dynamics* (7e editie, 2019) van D. R. Forsyth.

	Stof
Week 1	Hoofdstuk 2, 3 en 4
Week 2	Hoofdstuk 5 en 7
Week 3	Hoofdstuk 6 en 8
Week 4	Hoofdstuk 10 en 11
Week 5	Hoofdstuk 9 en 12
Week 6	Hoofdstuk 13 en 14
Week 7	Hoofdstuk 15 en 17

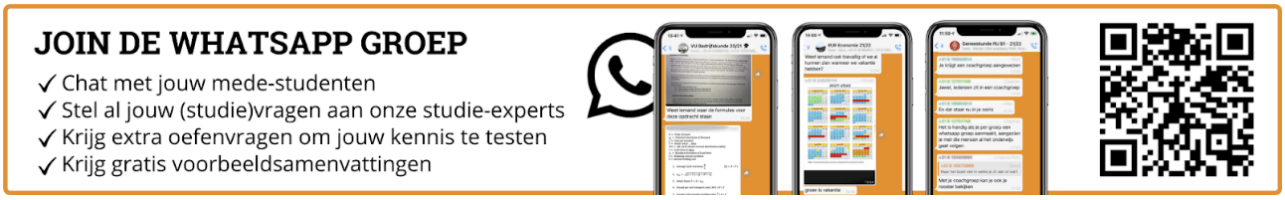

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy! **1**
Digitale en papieren updates **2**
Inhoudsopgave **3**
Week 1 **4**
Hoofdstuk 2: Het bestuderen van groepen 4
Hoofdstuk 3: Insluiting en identiteit 11
Hoofdstuk 4: Vorming van groepen 19
Week 2 **25**
Hoofdstuk 5: Ontwikkeling en samenhang 25
Hoofdstuk 7: Groepsinvloed 30
Week 3 **36**
Hoofdstuk 6: Structuur binnen groepen 36
Hoofdstuk 8: Macht en status in groepen 42
Week 4 **47**
Hoofdstuk 10: Prestaties en resultaten 47
Hoofdstuk 11: Werken in teams 52
Week 5 **57**
Hoofdstuk 9: Leiders en volgers 57
Hoofdstuk 12: Besluitvorming in groepen 61
Week 6 **68**
Hoofdstuk 13: Conflicten en dilemma's 68
Hoofdstuk 14: Relaties binnen groepen 73
Week 7 **78**
Hoofdstuk 15: Omgeving van groepen 78
Hoofdstuk 17: Beweging van groepen 81

Week 1

Introductie
Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in week 1 van de verplichte literatuur. De opgegeven stof voor deze week is *Group dynamics* van D. R. Forsyth, hoofdstuk 2, 3 en 4. In deze hoofdstukken wordt uitleg gegeven over insluiting, identiteit en het vormen van groepen.

Hoofdstuk 2: Het bestuderen van groepen

Het wetenschappelijk bestuderen van groepen
Volgens Lewin wordt het begrip 'dynamica' bij groepen omschreven als de activiteiten, processen, operaties en veranderingen die de groep doormaakt.

De processen binnen groepen hebben het paradigma van groepsdynamica gevormd. Er is veel onenigheid geweest over het **analyse level** van groepsdynamica: waar ligt de focus bij het bestuderen van een proces of fenomeen met meerdere levels (bv. individueel of groepsniveau)?

Group fallacy is het verklaren van sociale fenomenen in termen van de groep als geheel, in plaats van gedragingen te verklaren op individueel niveau. Bijvoorbeeld*:* 'de groep voelt zich niet zeker'. Hierbij wordt een gedachte over de groep geuit, terwijl misschien niet alle individuen zich zo voelen.

Soms kan het zo zijn dat individuen in een groep allemaal hetzelfde denkbeeld of bewustzijn aannemen. Hierdoor ontstaat een **collectief bewustzijn *(group mind)***, waardoor de groepsgedachten de gedachten van een individu kunnen overtreffen. Het individu handelt dan vanuit het collectief bewustzijn. Er is echter nooit bewijs gevonden voor het bestaan van een *group mind*.

Het **principe van interactionisme** is ontstaan door Kurt Lewin: gedrag van mensen in groepen is te verklaren door de interactie van een persoon met de omgeving. Hierbij hoort de formule **B = f(P,E)**. Het gedrag van mensen in een groep (B), is een functie (f) van de interactie van hun persoonlijke eigenschappen (P) met omgevingsfactoren (E). De omgevingsfactoren bevatten kenmerken van de groep, de groepsleden en de situatie.

Het **multilevel-perspectief** houdt in dat voor het verklaren van groepsprocessen en fenomenen meerdere analyse levels nodig zijn:

1. **Micro-level:** bestudeert de kwaliteiten, karakteristieken en acties van individuele leden;
2. **Meso-level:** bestudeert op groepsniveau de kwaliteiten van de groep, zoals cohesie, de grootte, hun compositie en structuur;
3. **Macro-level:** kwaliteiten en processen van grotere collectieven, zoals organisaties of maatschappijen.

Meten
Er zijn twee soorten meetmethoden bij groepen: observeren en vragen stellen aan groepsleden. **Observatie** is een meetmethode die het kijken en noteren van activiteiten van individuen of groepen bevat. Groepen zijn dynamisch, bestaan uit multi-facetten en zijn observeerbaar.

William Foote Whyte (1943) was een socioloog die een aantal jaren de groep 'Nortons' bestudeerde. In zijn studie kwamen een aantal sleutelkenmerken naar voren die belangrijk zijn bij het observeren van groepen. Whyte beschreef acties van groepsleden, maar probeerde te vermijden om interferenties te doen over de gedachten en gevoelens van de leden.

Hij telde of volgde niet de acties van de groep, maar beschreef de acties in zijn eigen woorden. Hij focuste zich op de communicatie van de groep, leiderschap en statusgerelateerde processen. Opvallend is dat Whyte zelf deelnam aan de groep en zijn identiteit en intenties aan de groep aanpaste.

Whyte maakte gebruik van ***overt* observatie.** Dit houdt in dat hij openlijk de groepsleden bestudeerde en hun acties noteerde, zonder de bedoeling om onderzoeksdoeleinden geheim te houden. Aan overte observatie zijn minder ethische problemen verbonden, omdat de privacy van mensen minder wordt geschonden.

Andere onderzoekers maken vooral gebruik van ***covert* observatie**. Hierbij worden groepen en individuen bestudeerd zonder dat zij hiervan af weten.

Participant observatie vindt plaats als de onderzoeker, zoals Whyte deed, niet alleen de groep van buitenaf bekijkt, maar zelf ook onderdeel is van de groep. Het voordeel van deze manier van observeren, is dat er een gedetailleerder verslag kan worden gemaakt. De groep kan echter veranderen als ze weten dat ze geobserveerd worden. Dit is het ***Hawthorne*-effect**.

Bij het *Hawthorne*-effect vindt er een verandering in gedrag plaats wanneer individuelen weten dat ze worden bestudeerd of geobserveerd. Het *Hawthorne*-effect is onderzocht door de psycholoog **Elton Mayo**. Hij deed experimenten met werknemers door omstandigheden op het werk te veranderen. Hij ging het licht dimmen of juist feller maken en merkte dat in beide situaties de efficiëntie van werknemers toenam. Hij ontdekte dat dit kwam omdat de werknemers wisten dat ze geobserveerd werden en ze het gevoel hadden dat er aandacht aan hen werd besteed.

Andere onderzoekers merkten echter op dat er ook andere factoren meespeelden bij de onderzoeken naar het *Hawthorne*-effect. Zo waren de groepen relatief kleiner en de managers minder autocratisch.

Een **kwalitatief onderzoek** is een onderzoeksprocedure dat non-numerieke, niet-gekwantificeerde soorten data, zoals verbale beschrijvingen, teksten, afbeeldingen of objecten, verzamelt en analyseert. Het observeren van een groep kan subjectief zijn door **bias**. Als je bijvoorbeeld voorstander van een bepaald team bent, zal je de negatieve aspecten van dat team minder snel zien.

Gestructureerde observatiemethoden zorgen ervoor dat een onderzoeker zo objectief mogelijk een onderzoek kan uitvoeren. Dit bevat een systeem waarbij de groepsinteractie en activiteiten kunnen worden gecodeerd. Deze codering vindt plaats als er expressie of acties in een categorie kunnen worden gestopt.
Een **kwantitatief onderzoek** is een onderzoeksprocedure dat numerieke data, zoals frequenties, proporties of aantallen, verzamelt en analyseert.

Socioloog **Robert Freed Bales** ontwikkelde twee van de bekendste coderingssystemen voor bestudeerde groepen. Het eerste systeem is de ***Interaction Process Analysis* (IPA)** waarbij het gedrag van een groepslid in één van de twaalf bestaande categorieën wordt geplaatst die bij dit systeem horen. Een nieuwere versie van de IPA, het tweede systeem, is de ***Systematic Multiple Level Observation of Groups* (SYMLOG)**. Dit systeem bestaat uit zesentwintig categorieën in plaats van twaalf.

Betrouwbaarheid is de mate waarin een meettechniek consistent dezelfde uitkomst heeft op verschillende meetmomenten. ***Interrater*-betrouwbaarheid** is de mate waarin twee of meer onderzoekers het met elkaar eens zijn. **Validiteit** is de mate waarin een meetmethode meet wat het moet meten.

Self-report measures zijn vragenlijsten, testen, interviews, die van de participant vragen om hun eigen gevoel, gedrag of overtuiging te beschrijven.

Sociometrie is een methode om de relaties tussen leden van een groep te meten en deze relaties grafisch samen te vatten. Sociometrie bevat *self-report* metingen. Een **sociogram** is een diagram dat de relaties tussen groepsleden weergeeft. Sociometrie was een vroege vorm van ***social network analysis* (SNA)**. Dit is een set van procedures om de relationele structuur van groepen en netwerken grafisch en wiskundig te onderzoeken. SNA bestaat uit meerdere levels**:** levels op individueel en groepsniveau en een grafische representatie van het hele geheel.

Een groepslid dat een brug vormt tussen twee grote subgroepen, kan belangrijker zijn dan een centraal gelegen groepslid. Als je de brug tussen twee subgroepen vormt, kun je veel invloed uitoefenen en bereik je veel mensen.

Self-report metingen, zoals bij sociometrie, hebben een slechte betrouwbaarheid als de groepsleden geen consistente antwoorden geven. De validiteit kan dan ook laag zijn, omdat de vragen verkeerd geïnterpreteerd worden.